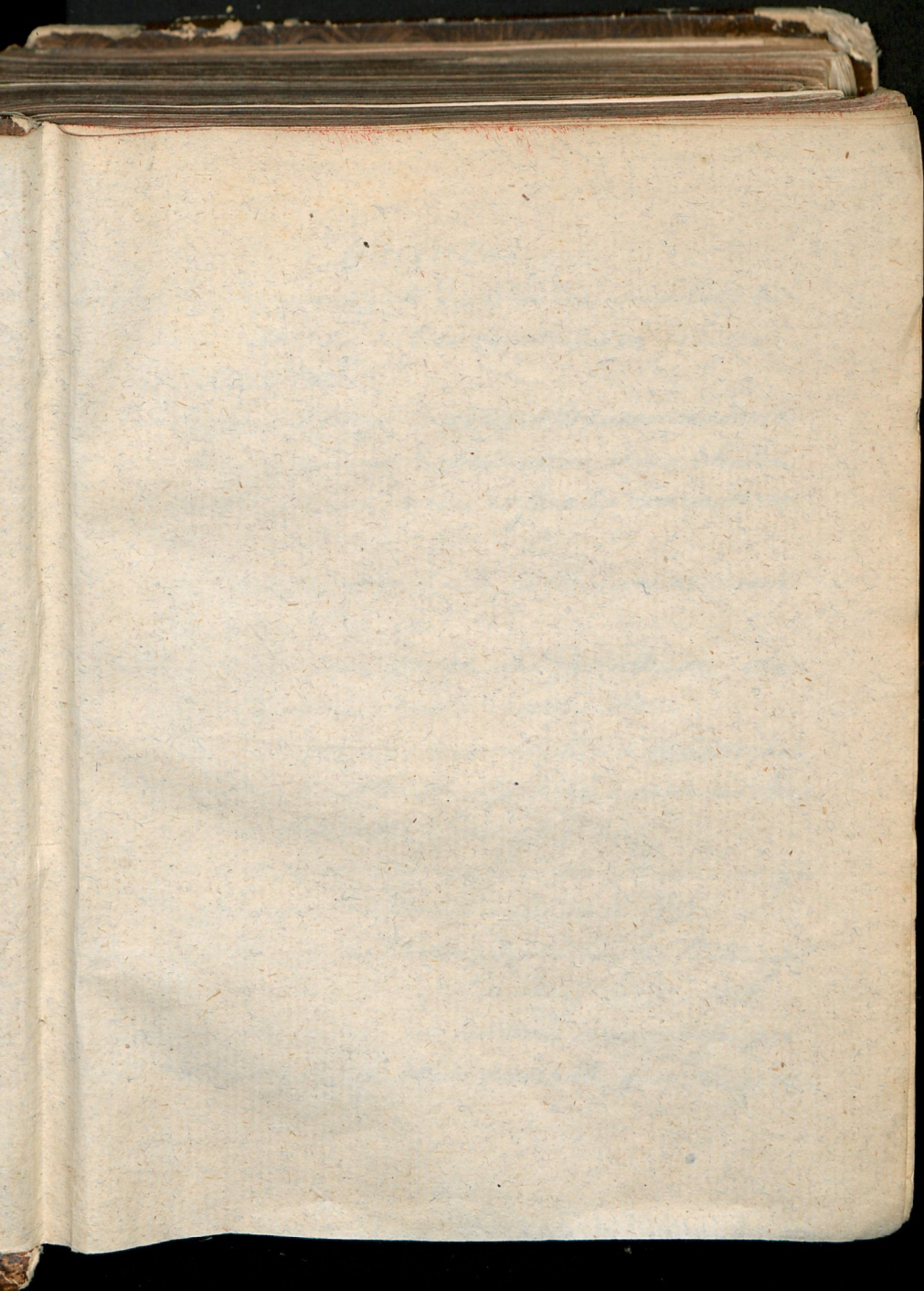

VII, 21.

2.608^a

a.)

b.)

c.)

d.)

e.)

f.)

g.)

h.)

Contenta.

- a.) Gründliche Beschreibung der Dienstordnung, insonderlich der
höchste Verordnungen des Königs Frankreichs zu Ostern.
Amsterdam, 1706.
- b.) Joh. Hoffmanni progr. de antiquo Francorum domo
et tunc quondam in salinarum Francobusae
praesidium a Francis et structa Francoeb., 1708.
4sq.
- c.) Mart. Boschi progr. I. - II. de Francorum domo
Francoeb. 1739. 4q.
- d.) Joh. Hoffmanni progr. de Francobusae et sa-
linarum antiquitate North. 1684.
- e.) Joh. Fr. Müldneri commentatio de Cattenbur-
go castro a Cattis baud procul a Salinis Fran-
cusinis extracto. Francoeb. | 1757. |
- f.) Ejusd. Abhandlung von dem Franckenburgischen
Stadt, Wapp und Rath Dingel ibid. 1746.
- g.) Ejusd. Instruktion des Franckenburgischen Stadtraths
I. - II. Abhandlung. Franckenf. 1747. - 1750.
- h.) Ejusd. De singulari modo coercendi civis morosos per
obstagium vel Arrestum personale, quod vulgo no-

gehalten worden, nebst den übrigen Schuln in der
ganzten Reichsstadt in der Superintend. etc.)
Frankfurt. 1771.

v.) Joh. Christian Mannigkows Buch, welche bey
Königlichen Schuln in der Reichsstadt
Frankfurt zu Frankfurten gehalten
worden. Frankfurt.

w.) Jo. Fr. Müldners Francohusa illustris s. vitae
quorundam virorum tam genere quam virtutibus,
pietate, doctrina, sanctitate morum, variisq; ma-
nerum generibus conspicuorum ante reformatio-
nem Francohusae natorum disc. 1. II. ibid. 1748. 1749.

x.) Ejusd. zum Ansehnlichen Reichsstadt von dem
Königlichen Schuln in der Reichsstadt
Frankfurt herausgegeben. Frankfurt. 1767.

y.) Grundriss einer neuen Reichsstadt in der
Reichsstadt von dem Königlichen Schuln in der
Reichsstadt herausgegeben. Frankfurt. 1631.

z.) Jo. Hoffmanni, poesi. t. append. von Frankfurten
Frankfurten Nordb. 1692. Not. Scripta supra sub
a. - z. consignata colligata sunt.

AD
AVSPICATISSIMI NATALIS ³
SERENISSIMI ATQVE GLORIOSISSIMI
PRINCIPIS
FRIDERICI ANTONII
PRINCIPIS SCHWARZBURGI
S. R. I. QVATVORVIRI
DYNASTAE ARNSTADII SONDERSHVSAE
LEVTENBERGAE LOHRAE CLET
TENBERGAE cct.

MEMORIAM D. CELEBRANDVM
PERILL. ATQVE EXCELLENTISS. CANCELLARIVM
PRAENOBILISSIMOS SVMMVM VENERANDVM
ET GRAVISSIMOS ADESSORES
VENERABILES SACERDOTES
DIGNITATIS AVT ORDINIS CVIVSCVMQVE
DOCTOS VIROS

PROLVS. I

DE
FRANCORVM DOMO

QVA DECET
PIETATE ATQVE OBSERVANTIA
INVITATOS VVLT
M. MARTINVS BORCK

POMERANVS

FRANCOHVSAE EXCVDEBAT IO. CHR. KEIL
A. R. S. clbCCXXXVIII.

PROOEMIUM
SCRIBENDI OCCASIONEM APERIENS.

enerandae antiquitatis, si quod aliud in hoc, et quae ad eum pertinent, tractu monumentum est in moenibus Francohusanis, opus, cuiuscunque cura et instituto educatum, oculis certe omnium omni qua patet agro expositum, remotissimae, si qua futura est, posteritati admirandum. Dignum ea propter id uisum duumuiris, summe uerando IAC. CHAERICO *a)* et clar. IO. HOFFMANNO, *b)* quod scriptis illustrarent et celebrarent suis, ne posteritas etiam omnium saeculorum uel hoc pacto eius umquam immemor esset. Nec falsi sunt animi. quandoquidem illius *sermones*, et huius *commentatiuncula historica de antiqua Francorum domo et turri ab rerum peritis cum cura anquiruntur, anquisita diligenter adferuantur, adseruata in scriptis doctorum uirorum frequentantur.* *c)*

A

Quod

- a)* Quedlinburgo oriundus, Superintendentens, dum uiueret Francohusae, sermonum hic sacrorum sex imprimenda curauit uolumina, Erford. et Isleb. a. 1594. et 1595. 8. quorum secundus uoluminis primi huc facit.
- b)* Per multos annos Scholae hic rectorem egit, tot sibi uiuas statuas relinquens, quot qua multum ipse polluit eruditione perpoliuit, interque alia monumenta ingenii sui doctissima magni fit commentatiuncula citata, quam 1708. 4. Latinis litteris consignauit.
- c)* V. c. KEYSIGII bibliotheca manuali historica Saxoniae superioris p. 389. Cum laude etiam huius commentationis meminit BERNH. DE ROHR in den Merckwürdigkeiten des Vor- oder Vnter-

Quo ipso in his regionibus, in quibus extrarii DEO uolente delituerunt, si cetera ipsorum deessent, quae tamen plurima sunt cum in sacrum tum scholasticum coetum merita, memoriae suae quam maxime longam effecerunt, uel sic praecclare meriti. Operae igitur pretium me quoque facturum speraui, si quidem de eadem materie, quae praeter ea, quae laudati duumiri memoriae prodiderunt, ex antiquis scriptis erui possunt, in medium prolata luci exponerem publicae. eorum namque scrinia me non compilasse, nec sublatis eorum pennis mea me exornasse, intellectu facile erit, utrorumque scripta cum his comparantibus. Sed absque his consilii mei motibus esset: tamen nulla alia oblata hanc stilum prehendi ut captarem occasionem, causam habeo iustam illam omnino, ut magnam. Qui enim in Schwarzburgi terras, aurea uere prata, benignissima summi Illius rerum ARBITRI uoluntate, auspiciis SERENISSIMI PRINCIPIS FRIDERICI ANTONII, nec non consilio SANCTIORIS SENATVS sapientissimo, ego homo longinquus et alienigena Scholae provinciali praeficiendus clementer euocatus, pietatis publicam significationem differre diutius possem? quamquam id contristo, eam me uerbis, uti animo sentio, exprimere non posse. Firmissima hinc spe sustentor, qualiacunque haec mea, minus quidem erudite studiosae tamen hinc inde conquisita, si delectationis parum aut nihil adferant, ab Erudito eodem et candido Lectori in malam saltem partem acceptum non iri.

S. I.

Vnter-Hartzes p. 279. Quid? quod Romae eam recusam rumor est, sed *ad idem*.

DE NOMINE DICTI MONUMENTI.

Vetus, de quo litteris non nulla in praesentia mandare constituimus, monumentum antiquitus DOMVM FRANCORVM nominari, *traditio est*, ut uerbis utar uenerabilis nostri CHAERICI *per manus maiorum accepta.* a) Nec est, quod quis GEORG. FABRICIVM, historicum illum Misnensem, aliosque cum ipso adfirmantes, Francohusam ab antiqua Francorum sede nomen accepisse suum, b) ad testimonium citet, aut eorum auctoritate abutatur. Nostro enim sunt suppare, nec potest esse eorum auctoritas cuiquam fautrix atque adiutrix. Nos a carceribus ad metas decursuri, expone- mus ante ordine, unde sint dicti Franci, quo aevo innotue- rint, quae fuerint gentes et ubi locorum suas olim fixerint sedes, quo denique fato in has appulsi sint regiones, quam disputationem instituiamus, utrum ab ipsis haec domus ex- structa uideatur.

FRANCI VNDE DICTI.

De etymo Francorum inter eruditos tam conuenit, quam inter horologia magnae alicuius ciuitatis. Anti- quissimis temporibus fuisse iam, qui eos a proprio quo- dam duce, cui nomen fuerit Franco, uocatos putarint, sed

A 2

nec

- a) Laudatorum sermonum uol. I. ferm. 2.
 b) In originibus Saxonis libr. VII. p. 860. ut et in libro de Marchio- nibus Misniae, de Duce Georgio p. 44. aut CYR. SPANGEN- BERGIUM in chronico Querfurt. libr. I. c. 16. recentiores sciens praetereo.

nec defuisse alios, qui eos a morum feritate nuncupari existimauerint, testem habemus ISIDORVM, episcopum illum Hispalensem. a) Vtrorumque sententia suos successu temporis nacta fuit defensores: et illa quidem in primis IO. TRITTENHEMIVM; haec uero GEORG. praesertim GOTTF. WENDELINVM, ab Attuatica uoce *Vrang*, quae ferociam denotat, tanta immodestia dicam anferocia deducentem, ut reliquos omnes, qui secus sentiant, delirare pronunciet. b) LIBANIVS SOPHISTA in Basilico seu panegyrico, dicto imperatoribus Constantino et Constanti, Francos nominatos putauit quasi a Graecanica uoce *φρανκους* i. e. *septos munitosue*. friuole. Franci, bellicosi, armis et bellica laude commendati; unde nostris *Francorum* nomen, ait, CAR. DVFRESNE. c) A *francisca* seu *francesca*, securi, qua armati olim fuerint, nomen ipsis Francorum haesisse, cum HENR. SPEELMANNO, d) persuasissimum sibi habet ISA. PONTANVS, medicus eleganter doctus, in originibus Francicis. Denique Francos sic dictos esse, quasi *freye Encken*, siue liberos seruos (in Misnia enim infe-
riore

- a) In originibus libr. VIII. c. 2. p. m. 1042, 40. ed. DIONYS. GOTHOFREDI Col. Allobr. 1622, 4.
- b) In glossario legum Salicarum. Antw. 1649. uoce Salii hic; ille in orig. Franc. p. 301.
- c) In glossario, quod nuper denuo Parisiis in lucem processit, splendido ornatu, a. 1733. f. 678.
- d) Doctissimi huius Angli archaeologia Lond. 1626. prodiit, quam uide fol. 246. sub uoce Francisca. At multa in eiusmodi libris contineri, quae Germanicae originis sunt, licet falso ut plurimum ex aliis linguis deducantur, MORHOFIVS monet in Polyh. l. 1. 4. p. 753, ed. 1714.

riore adhuc a rusticis serui *Encken* uocantur) siue *Francken*, nullis subiectos, ob libertatis studium, quod iis cum Frisiis fuit commune, quia Romanis uicinas terras imperio prementibus in seruitutem numquam fuerunt addicti, magis probatur aliis. e) Nos quem ad modum facultatem sentiendi integram relinquimus omnibus: ita non diffidimus, eos tam aequos fore, ut in horum sententiam discedentes nos tolerent, memores Gundlingiani illius hac in re moniti, *res non est tanti, ut saxa propterea conglobare fas sit, aut excitare ignes siue ueros siue fatuos.*

§. III.

QUANDO INNOTVERINT FRANCI.

Antiquissima scripta, quotquot triste naufragium magno historiae bono euaserunt, perscrutanti constabit, ante saeculum post reparatam humani generis salutem tertium Francorum nullam usquam fieri mentionem. Hoc uero tempore Postumio Francos auxilia misisse, de quibus

A 3

Gal-

- e) Praeter BERTIVM et CLVVERVM, NIC. HIER. GVNDLINGIVS, in de statu reip. Germ. sub Conrado I. Hal. 1706. et 1730. §. 1. lit. a. p. 2. IO. NIC. HERTIVS uol. II. commentationum p. 228. Adi das allgem. Histor. Lexicon, Lipf. 1730. p. 389. CHRIST. IVNCKERI Anleitung zu der Geogr. der mitlern Zeiten p. 161. PAVLI HACHENBERGI Germ. mediam. p. 388. l.c. quamquam hic ad WENDELINI sententiam simul inclinat. De Frisiis uero haud proletaria leges in obseruationibus ad diplomata ab HEDA edita, & quidem in Ottonis I. diploma quoddam p. 83. insertum, quas obseruationes repereris inter MISCELL. OBSERV. ab eruditis Britannis inchoatas, et nunc a doctis uiris, in Belgio et aliis regionibus, continuatas, uol. V. tom. II. p. 248.

Gallienus uictoriam retulerit, auctor est TREBELLIVS POLLIO: a) ZOSIMVS Probi imperatoris bella describens inter alia meminit praelii secundi cum Francis commissi: b) Francos ad petendam pacem cum rege uenisse ad Maximianum, CLAUDIUS narrat MAMERTINVS. c) Sequenti uero saeculo a CHRISTO nato quarto frequentior Francorum iniicitur mentio, adeoque, quod mireris, apud HIERONYMVM in uita Hilarii. Sua igitur sententia errant, quaerendoque operam perdunt et oleum, qui uel ante natum SOTERA Francos fuisse somniant, aut apud TVLLIVM inueniri contendunt. Quibus cor sapit ueritasque curae cordique est, dudum in fabulis numerarunt, somno paribus, quibus in philosophia nihil loci esse debeat, quod IO. TRITTENHEMIUS, nescio quo auctore inductus, narrare nihil ueretur, *Franci*, inquit in annalibus Francicis, *sub Franco rege anno ante Christi natiuitatem XXXVII. cum Doringis, Saxonibus, Teutonibus atque Germanis perpetuum contraxerant foedus, quod usque ad obitum regis Marcomiri per annos ferme CCCCXXX. inuiolabiliter seruatum est ab omnibus.* Ita Trittenhemius narrat, quem narrantem audiuit et sequutus est, uti saepius, multa de Francorum ante CHRISTVM gestis

a) In Gallienus c. VI. p. m. 465. Hist. Aug. Scripte, ab VLR. OBRECHTO Argent. 1667. 8. editis.

b) Libr. I. p. 664. uerba eius sunt, *δευτέρα γίγονεν ἀπὸ μάχη πρὸς Φράγγους*.

c) In genethl. Maximiano Herc. dicto c. V. n. 4. p. 34. inter Panegnet, a CELLARIO curatos Hal, 1703. 8.

gestis narrans IO. FVNCCIVS *d)* Itidem furdis nar-
rant fabulas, qui quod sibi persuasum habent, apud
TVLLIVM Francorum mentionem fieri, aliis item per-
suadere satagunt. Frustra enim sunt cum suis, quibus usi
sunt Ciceronis exemplaribus, meliora, si quidem ii sunt,
qui doceri se patiantur, edoceri poterunt a IO. GEORG.
GRAEVIO. *e)* Equidem minime me fugit, ROB.
STEPHANVM, *f)* at quantum nomen! eundem errare
errorem, eiusdem haereseos reum; sed si auctoritati-
bus standum esset, Stephano magno commode oppo-
neremus IO. MATTH. GESNERVM, qui inter erudi-
tos tantum caput extulit, quantum inter uiburna cu-
pressi. Quem si audisset doctorem clarissimus CHRIST.
HENR. WEISSIVS, profiteri publice dubitasset, *nobis*
Francorum nomen multo antiquius, quam uulgo credunt, ui-
detur. Ipse saltem Cicero in epistolarum aliqua ad Atticum,
familiarem suum scripta, inter Iulii Caesaris ueteranos, qui-
bus Pompeii bona donauerat, Frangones quoque, uel ut alii
legunt Francones nominauit, quos ita dictos suspicamus ob
res in Gallia contra Francos fortiter et feliciter gestas, cui
coniecturae nostrae ex suo quisque ingenio demat uel addat
fidem.

d) In chronol. Basil. 1554. in f. splendide edita p. in primis 259.

e) Qui Amst. 1684. Tullii ad Atticum epp. edi curauit p. 544. et in
Paul. Manutii comm. p. 164.

f) In thesauro Latinae linguae, qui 1576. Bas. prodiit, nec ab altera
editione differt,

fidem. g) Extremum optimum. Mirum sane, si Franci tanta uetustate nominis clarent, nullam eorum apud Tacitum saltem, accuratissime Germaniae populos enarrantem, prorsus fieri mentionem. Maneat igitur hac in re hoc, Francos ante saeculum III. non innotuisse, qui antea modo Germani, communi gentis nomine, modo suae quisque nationi proprio uocabulo appellabantur: dum ex idoneo quodam scriptore, sed antiquo eiusque genuina lectione, probetur contrarium; quo facto, tam praefractae mentis nemo me sentiet, quin stilum ueram aut his spongiam inducam. Solamen enim erit, si quidem errauro, socios habuisse, seu potius auctores, eruditionis gloria florentes. *h)*

§. IIII.

g) De Saxonum origine p. 20. Chemnit. 1724. 8.

h) PHILIPPVS MELANCHTHON in chronico libr. III. hoc iam obseruauit, et digna sunt Polyh. Viteb. CONR. SAM. SCHVRZFLEISCHII uerba, quibus tamquam gemma nostra distinguamus. Sunt ea, in ep. quadam haec, *quod ad Francos pertinet, haud nescire debes ex priscis Romanorum monumentis desumi oportere: nec tu ipse scriptorem mihi nominaueris, qui Francorum meminert ante Probum saeculo III. Ineptiunt, qui nomen hoc reperi apud Ciceronem putant, falsa lectione decepti. Tritembemius, XV seculi scriptor, nouus est, et cum ad ultima retro secula se porrigit admodum fabulosus* p. 98. epp. select. Viteb. 1729. secundum editarum. Vide fis et CHRISTOPH. SCHRADERI tabul. chronol. p. 29. Brunsw. 1735. 8. HERTIVM l. c. p. 229. HERM. CONRINGIVM de Germanorum imperio Romano c. IIII. lit. c. f. 35. tom. I. Operum. Brunsw. 1730, HENR. DE BVENAV, in der Reichs-Hist. I. Theil p. 319.

Quae fuerint gentes, et ubi locorum habitarent Franci, quo fato, quoque tempore in has terras peruenerint, utrumque uero uideatur simile illos condendae huius domus auctores exstitisse, id dicendum nunc restat atque demonstrandum: sed in praesenti id differre cogimur, ad rem ipsam, cuius gratia haec scripsimus accessuri. Libertas, sed Christianorum illa, Rom. XIII. qua in terris his, quae est bonitas Dei singularis, fruimur facit, ut feliciores longe simus liberis Francis olim hic habitantibus. Quod quum probe intelligerent aliquot commilitonum cum indigenae tum alienigenae, secum constituerunt, *felicitatem Schwarzburgi sub FRIDERICO ANTONIO, Principe pio, iusto, prudenti* uerbis quantum possunt adumbrare, religiosissimi sensa animi piis demonstraturi uotis, pro salute Patris patriae, quo non diuturno magis, quam felici omni ex parte emineat dominatu, adfluat rerum omnium abundantia et Princeps in solio Schwarzburgico constitutus diuina prouidentia, eam ciuium terrarumque suarum experiatur felicitatem, ut illa quam olim falso uenditarunt a religione uera alieni saeculorum felicitas *FRIDERICO ANTONIO* imperante suis terris atque regionibus propria esse uideatur. Tamen uero de eadem materia dicent: tamen, quum suus cuique est color quasi proprius, non eadem erunt, quae proferent; sed intelligentem Auditorem uarietate delectabunt, si eruditione non possunt. Dicent uero ordine

B

FRID.

FRID. CHRIST. SCHREIBER, Francoh.

Heroico carm. Lat.

IO. IVST. KIRCHHEIM, Nostras,

Oratione Lat. prof.

IO. IAC. HAACKE, Franc.

Carmine perpetuo Germ.

IO. CHRIST. MOCKEWIZ, Helder.

Eodem idioma ligate,

inuitaturus in terras eius felices
IOANNEM FRIDERICVM, Principem heredem opti-
mum desideratissimumque. Hos igitur oraturos, quo-
rum medii sunt Academiae Candidati dignissimi, bene-
uole ut audiant cuncti Maecenates et Patroni, submis-
se humaniterque rogatos uolumus, non tam propter iuue-
nes non impolitos, quam ob argumenti dignitatem.
Dab. Francoh. cl^o CCXXXVIII d. 24. Aug.

Pon ³⁴/₆ 80. a

ULB Halle
002 710 218

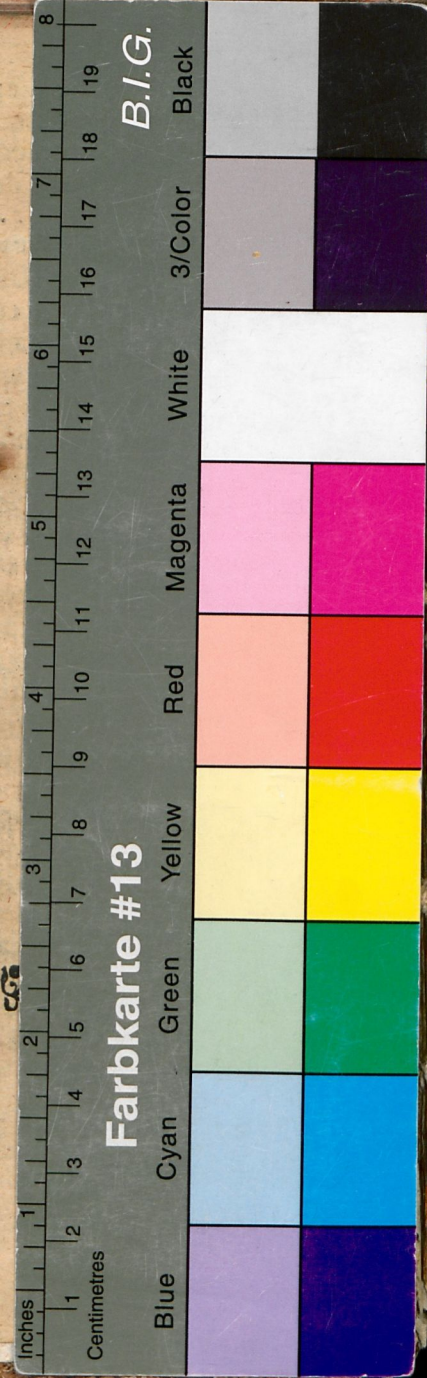
3

S. 6.

MS

AD
 AVSPICATISSIMI NATALIS ³
 SERENISSIMI ATQVE GLORIOSISSIMI
 PRINCIPIS
FRIDERICI ANTONII
 PRINCIPIS SCHWARZBVRGI

S. R. I. QVATVORVIRI
 DYNASTAE ARNSTADII SONDERSHVSAE
 LEVTENBERGAE LOHRAE CLET
 TENBERGAE cet.

MEMORIAM D. CELEBRANDVM
 PERILL. ATQVE EXCELLENTISS. CANCELLARIVM
 PRAENOBILISSIMOS SVMMVM VENERANDVM
 ET GRAVISSIMOS ADSESSORES
 VENERABILES SACERDOTES
 DIGNITATIS AVT ORDINIS CVIVSCVMQVE
 DOCTOS VIROS

PROLVVS. I
 DE

FRANCORVM DOMO

QVA DECET
 PIETATE ATQVE OBSERVANTIA
 INVITATOS VVLT
 M. MARTINVS BORCK
 POMERANVS

FRANCOHVSAE EXCVDEBAT IO. CHR. KEIL
 A. R. S. cl**o**bCCXXXVIII.